

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 19. decembra 2012*

„Uredba (ES) št. 1393/2007 — Vročanje pisanj — Stranka s prebivališčem na ozemlju druge države članice — Pooblaščenec s prebivališčem na nacionalnem ozemlju — Neobstoj — Pisanja, vložena v spis — Domneva vročitve“

V zadevi C-325/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Rejonowy w Koszalinie (Poljska) z odločbo z dne 15. junija 2011, ki je prispela na Sodišče 28. junija 2011, v postopku

Krystyna Alder,

Ewald Alder

proti

Sabini Orłowski,

Czesławu Orłowskemu,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano (poročevalec), predsednik senata, A. Borg Barthet, E. Levits, J.-J. Kasel, sodniki, in M. Berger, sodnica,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. septembra 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za K. Alder in E. Alderja K. Góralska, odvetnica,
- za S. Orłowsko in C. Orłowskega F. Pniewska, pravna svetovalka,
- za poljsko vlado B. Czech, M. Arciszewski in M. Szpunar, agenti,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s S. Varonejem, avvocato dello Stato,

* Jezik postopka: poljščina.

- za portugalsko vlado R. Chambel Margarido in L. Inez Fernandes, agenta,
- za Evropsko komisijo A.-M. Rouchaud-Joët in A. Stobiecka-Kuik, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 20. septembra 2012

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(1) Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (UL L 324, str. 79) ter na razlago člena 18 PDEU.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med K. Alder in E. Alderjem (v nadaljevanju: zakonca Alder) na eni strani ter S. Orłowski in C. Orłowski (v nadaljevanju: zakonca Orłowski) na drugi glede predloga zakoncev Alder za obnovo postopka za izdajo plačilnega naloga, ki sta ga sprožila zoper zakonca Orłowski.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah od 6 do 8 in 12 Uredbe št. 1393/2007 je navedeno:
 - „(6) Zaradi učinkovitosti in hitrosti sodnih postopkov v civilnih zadevah mora pošiljanje sodnih in izvensodnih pisanj potekati neposredno in s hitrimi sredstvi med lokalnimi organi, ki jih imenujejo države članice. Države članice lahko izrazijo svoj namen, da bodo za obdobje petih let imenovale en organ za pošiljanje in en organ za sprejem, ali samo en organ, ki bo opravljal obe nalogi. Vendar se to imenovanje lahko obnovi vsakih pet let.
 - (7) Hitrost pošiljanja upravičuje uporabo vseh ustreznih sredstev, če so izpolnjeni določeni pogoji glede čitljivosti in zanesljivosti prejetega pisanja. Zaradi varnosti pošiljanja mora biti pisanju, ki se pošilja, priložen standardni obrazec, ki mora biti izpolnjen v uradnem jeziku ali v enem od uradnih jezikov kraja, kjer naj se vročitev opravi, ali v drugem jeziku, ki je za zadevno državo članico sprejemljiv.
 - (8) Ta uredba se ne glede na stalno prebivališče stranke ne bi smela uporabljati za vročitev pisanja pooblaščenemu predstavniku stranke v državi članici, kjer poteka postopek.
- [...]
- (12) Organ za sprejem bi moral z uporabo standardnega obrazca pisno poučiti naslovnika, da lahko zavrne sprejem pisanja, ki se vroča, in sicer v času vročitve ali tako, da pisanje v enem tednu vrne organu za sprejem, če ni napisano v jeziku, ki ga naslovnik razume, ali v uradnem jeziku ali v enem od uradnih jezikov kraja vročitve. To pravilo bi se moralo uporabljati tudi za naknadne vročitve, potem ko je naslovnik uporabil pravico do zavrnitve. Ta pravila o zavrnitvi bi se morala uporabljati tudi za vročanje prek diplomatskih ali konzularnih predstavnikov za vročanje z uporabo poštnih storitev in za neposredno vročanje. Določiti bi bilo treba, da se lahko vročitev zavrjenega pisanja opravi z vročitvijo prevoda pisanja naslovniku.“

4 Člen 1 te uredbe določa:

„1. Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, kadar je treba poslati sodno ali izvensodno pisanje iz ene države članice v drugo državo članico z namenom vročitve v slednji državi članici. Ne uporablja se zlasti za davčne, carinske ali upravne zadeve ali za odgovornost države za dejanja in opustitve dejanj pri izvajanju javne oblasti (*acta iure imperii*).“

2. Ta uredba se ne uporablja, kadar naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje, ni znan.

[...]“

5 Člen 4(3) te uredbe določa:

„3. Pisanju, ki se pošilja, se priloži zaprosilo, izpolnjeno na standardnem obrazcu iz Priloge I. Obrazec se izpolni v uradnem jeziku zaprosene države članice ali, če je v tej državi članici več uradnih jezikov, v uradnem jeziku ali v enem od uradnih jezikov kraja, kjer je treba opraviti vročitev, lahko pa tudi v drugem jeziku, ki ga je država članica navedla kot sprejemljivega. Vsaka država članica poleg svojega uradnega jezika navede še uradni jezik ali jezike institucij Evropske unije, ki je/so zanjo pri izpolnjevanju obrazca sprejemljivi.“

6 Člen 5(1) Uredbe št. 1393/2007 določa:

„Organ za pošiljanje pouči prosilca, od katerega prejme pisanje v pošiljanje, da lahko naslovnik odkloni sprejem pisanja, če ta ni v enem od jezikov iz člena 8.“

7 Člen 14 te uredbe določa:

„Vsaka država članica ima možnost, da osebam s stalnim prebivališčem v drugi državi članici vroča sodna pisanja neposredno z uporabo poštnih storitev, in sicer s priporočenim pismom z vročilnico ali na drug, enakovreden način.“

8 Člen 19(1) te uredbe določa:

„Če je treba v skladu z določbami te uredbe z namenom vročitve poslati v drugo državo članico pisanje, na podlagi katerega se začne postopek, ali enakovredno pisanje in se toženec ne spusti v postopek, se sodba ne izreče, dokler se ne ugotovi, ali:

- a) je bilo pisanje vročeno na način, ki je po pravu zaprosene države članice predpisan za vročanje pisanj v notranjih postopkih osebam, ki se nahajajo na ozemlju te države članice; ali
- b) je bilo pisanje dejansko dostavljeno tožencu ali je bilo dostavljeno na naslov, kjer ima toženec stalno prebivališče, na drug način, predviden s to uredbo;

in ali je bila v obeh primerih vročitev oziroma dostava opravljena dovolj zgodaj, da je toženec lahko pripravil svojo obrambo.“

Poljsko pravo

9 Člen 1135⁵ poljskega zakona o pravnem postopku določa:

„1. Če stranka, ki ima stalno ali običajno prebivališče ali sedež v tujini, ne imenuje pooblaščenca za pravdna dejanja s prebivališčem v Republiki Poljski, mora v Republiki Poljski določiti pooblaščenca za sprejemanje pisanj.“

2. Če stranka ne določi pooblaščenca za sprejemanje pisanj, se sodna pisanja, naslovljena nanjo, vložijo v spis in s tem štejejo za vročena. Stranko je treba o tem poučiti ob prvi vročitvi. Stranko je treba poučiti tudi o možnosti predložitve odgovora na vlogo, s katero se začne postopek, in pisnih navedb ter o tem, kdo je lahko imenovan za pooblaščenca.“

10 Člen 401 poljskega zakona o pravnem postopku določa:

„Obnovo postopka zaradi neveljavnosti je mogoče zahtevati:

- (1) če je bila del sestave sodišča oseba, ki za to ni pooblaščenca, ali če je pri izdaji odločbe sodeloval sodnik, ki bi moral biti po zakonu izločen, in če stranka pred pravnomočnostjo odločbe ni imela možnosti zahtevati izločitve;
- (2) če stranka ne more biti pravdna stranka ali če stranke ni zastopal, kdor jo je po zakonu upravičen zastopati, ali ji je bila s kršitvijo prava odvzeta pravdna sposobnost, vendar predloga za obnovo postopka ni mogoče vložiti, če pravdna nesposobnost preneha, preden je sodba postala pravnomočna, ali če je bil neobstoj zastopanja naveden v tožbi ali če je stranka potrdila pravdna dejanja v postopku.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 11 Zakonca Alder, ki prebivata v Nemčiji, sta 20. novembra 2008 pri Sąd Rejonowy w Koszalinie zoper zakonca Orłowski, ki prebivata na Poljskem, vložila mandatno tožbo.
- 12 Sąd Rejonowy w Koszalinie je obvestil tožeči stranki o njuni obveznosti, da v treh mesecih sporočita ime pooblaščenca za sprejemanje pisanj na Poljskem, in ju opozorilo, da bodo pisanja, naslovljena nanju, vložena v spis in se bodo štela za vročena, če pooblaščenec ne bo imenovan do izteka roka.
- 13 Ker zakonca Alder nista imenovali pooblaščenca za sprejemanje pisanj na Poljskem, sta bila vabilo tema zakoncema na obravnavo, ki je bila določena za 5. junij 2009, in odgovor zakoncev Orłowski na tožbo po pravilu, da se taka pisanja štejejo za vročena tožečim strankam na podlagi člena 1135⁵ poljskega zakona o pravnem postopku, vložena v spis. Tožeči stranki nista bili navzoči na obravnavi, na kateri je Sąd Rejonowy w Koszalinie obravnavalo dokazne predloge in zaključilo glavno obravnavo. Istega dne je izreklo sodbo, s katero je zavrnilo tožbo, ta sodba pa ni bila izpodbijana in je postala pravnomočna.
- 14 Tožeči stranki sta 29. oktobra 2009 na Sąd Rejonowy w Koszalinie naslovili predlog za obnovo postopka za izdajo plačilnega naloga in predlagali razveljavitev te sodbe in ponovno obravnavo zadeve. Glede tega sta zatrjevali zlasti, da nista imeli možnosti sodelovati v postopku, ker nista bili dejansko povabljeni na obravnavo. Tako naj bi predložitveno sodišče s tem, da jima ni vročilo sodnih pisanj na njun naslov v Nemčiji, kršilo načelo prepovedi diskriminacije zaradi državljanstva in kršilo določbe Uredbe št. 1393/2007.
- 15 S sodbo z dne 23. junija 2010 je Sąd Rejonowy w Koszalinie zavrnilo predlog za obnovo z navedbo, da je bil poljski pravdni postopek v skladu s pravom Unije. Po pritožbi, ki sta jo vložili tožeči stranki, je Sąd Okręgowy w Koszalinie razveljavilo to sodbo z ugotovitvijo, da je fikcija, po kateri se vročitev šteje za opravljeno, v nasprotju z Uredbo št. 1393/2007, in zadevo vrnilo Sąd Rejonowy w Koszalinie v novo sojenje.
- 16 Sąd Rejonowy w Koszalinie pa je poudarilo, da se s to analizo ne strinja. Presodilo je namreč, da se Uredba št. 1393/2007 za zadevo v glavni stvari ne uporablja, saj ureja samo primere, v katerih je treba sodna pisanja vročiti v drugi državi članici na podlagi nacionalnih procesnih pravil. Glede člena 18 PDEU pa je presodilo, da pravilo, po katerem se pisanja štejejo za vročena, ne ustvarja neposredne

diskriminacije, in da bi ga, če bi ustvarjalo posredno diskriminacijo, glede na težave in stroške, povezane z vročanjem pisanj v tujino, ali celo neizvedljivost tega vročanja vsekakor upravičeval njegov cilj zagotavljanja dobrega poteka postopka.

- 17 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy w Koszalinie prekinilo odločanje in Sodišču predložilo v predhodno odločanje to vprašanje:

„Ali je treba člen 1(1) Uredbe [...] št. 1393/2007 [...] in člen 18 PDEU razlagati tako, da je dopustno, da se sodna pisanja, naslovljena na stranko s stalnim ali običajnim prebivališčem v drugi državi članici, vložijo v spis in s tem štejejo za vročena, če ta stranka ni določila pooblaščenca za sprejemanje pisanj s prebivališčem v državi članici, v kateri teče sodni postopek?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 18 Sąd Rejonowy w Koszalinie s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(1) Uredbe št. 1393/2007 in po potrebi člen 18 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta zakonodaji države članice, kot je obravnavana v postopku v glavni stvari, ki določa, da se sodna pisanja, naslovljena na stranko s stalnim ali običajnim prebivališčem v drugi državi članici, vložijo v spis in s tem štejejo za vročena, če ta stranka ni določila pooblaščenca za sprejemanje pisanj s prebivališčem v prvi državi, v kateri teče sodni postopek.
- 19 Za odgovor na to vprašanje je pomembno najprej opredeliti področje uporabe Uredbe št. 1393/2007, tako da se preveri, ali zajema vročitev sodnih pisanj v okoliščinah, kot jih opredeljuje ta uredba, zlasti v okoliščinah, na katere se nanaša nacionalna zakonodaja, obravnavana v postopku v glavni stvari, ali pa se, kot trdi poljska vlada, ta uredba uporablja, le kadar je treba taka pisanja vročiti v drugi državi članici na podlagi procesnih pravil, ki veljajo v državi, v kateri teče postopek.
- 20 V zvezi s tem je treba poudariti, da besedilo člena 1(1) te uredbe določa, da se ta uredba uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, „kadar je treba poslati sodno [...] pisanje iz ene države članice v drugo državo članico z namenom vročitve v slednji državi članici.“
- 21 Čeprav je res, kot navaja poljska vlada, da samo besedilo te določbe ne vsebuje nobene navedbe glede okoliščin, v katerih je „treba“ tako pisanje iz ene države članice vročiti v drugo, pa druge določbe Uredbe št. 1393/2007, če se berejo skupaj, glede tega dajejo koristna pojasnila.
- 22 Zlasti odstavek 2 člena 1 Uredbe št. 1393/2007 izrecno določa, da se ta uredba ne uporablja, kadar naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje, ni znan.
- 23 Poleg tega je v uvodni izjavi 8 te uredbe navedeno, da se ta uredba ne glede na stalno prebivališče stranke ne bi smela uporabljati za vročitev pisanja pooblaščenemu predstavniku stranke v državi članici, v kateri poteka postopek.
- 24 Tako je iz sistematične razlage zadevne uredbe razvidno, da ta predvideva le dve okoliščini, v katerih je vročitev sodnega pisanja med državami članicami zunaj področja uporabe, in sicer, prvič, kadar je stalno ali običajno prebivališče naslovnika neznano, in drugič, kadar je ta imenoval pooblaščenega predstavnika v državi, v kateri poteka postopek.
- 25 V drugih primerih, kot poudarja generalni pravobranilec v točki 49 sklepnih predlogov, vročitev sodnega pisanja, kadar naslovnik takega pisanja prebiva v tujini, nujno spada na področje uporabe Uredbe št. 1393/2007 in jo je zato treba, kakor določa člen 1(1) te uredbe, opraviti na načine, ki jih za to določa ta uredba.

- 26 Taka rešitev, zato ker neposredno izhaja iz konteksta te uredbe, tudi odvzame utemeljenost tezi poljske vlade, da je treba glede na nacionalno pravo države članice, na ozemlju katere poteka postopek, opredeliti okoliščine, v katerih je pisanje „treba“ v skladu z to uredbo vročiti v drugi državi članici.
- 27 Če bi se naloga določitve primerov, v katerih nastane ta obveznost prepustila nacionalnemu zakonodajalcu, bi bila preprečena vsaka enotna uporaba Uredbe št. 1393/2007, ker ni izključeno, da države članice glede tega sprejemajo različne rešitve (glej v tem smislu sodbo z dne 8. novembra 2005 v zadevi Leffler, C-443/03, ZOdl., str. I-9611, točka 44).
- 28 Ob tem je treba ugotoviti, da je, ker vročitev sodnih pisanj v okoliščinah, kot so določene v nacionalni zakonodaji, obravnavani v glavni stvari, spada na področje uporabe Uredbe št. 1393/2007, glede na sistem in cilje te uredbe treba preizkusiti združljivost take zakonodaje s pravom Unije v delu, v katerem ta določa pravilo, da se vročitev šteje za opravljeno z vložitvijo sodnih pisanj v spis, če stranka, ki prebiva v tujini, ni določila pooblaščenca za sprejemanje pisanj na Poljskem.
- 29 V zvezi s tem je najprej treba glede sistema Uredbe št. 1393/2007 opozoriti, da je cilj te uredbe, sprejete na podlagi člena 61(c) ES, kot je navedeno v uvodni izjavi 2, vzpostaviti mehanizem vročanja znotraj Skupnosti za pravilno delovanje notranjega trga (glej v tem smislu sodbo z dne 25. junija 2009 v zadevi Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, ZOdl., str. I-5439, točke od 53 do 55).
- 30 V tem okviru za zagotovitev učinkovitosti in hitrosti sodnih postopkov v civilnih zadevah člen 2 te uredbe, razlagan glede na uvodno izjavo 6 te uredbe, določa, da se pošiljanje sodnih pisanj načeloma izvaja med „organi za pošiljanje“ in „organi za sprejem“, ki jih imenujejo države članice.
- 31 Poleg tega Uredba št. 1393/2007 v oddelku 2 sama določa druge mogoče načine pošiljanja, ne da bi določala hierarhijo teh načinov (sodba z dne 9. februarja 2006 v zadevi Plumex, C-473/04, ZOdl., str. I-1417, točke od 19 do 22), kot so pošiljanje po konzularni ali diplomatski poti, vročanje po diplomatskih ali konzularnih predstavnikih, vročanje z uporabo poštnih storitev ali na zahtevo vsake zainteresirane osebe po sodnih uradnikih, uradnikih ali drugih pristojnih osebah zaprosene države članice.
- 32 Ker so ti načini pošiljanja sodnih pisanj edini taksativno naštetih v sistemu, ki ga vzpostavlja ta uredba, je treba ugotoviti, da ta ne pušča nobenega prostora in torej nasprotuje postopku fiktivne vročitve, kot velja na Poljskem na podlagi člena 1135⁵ zakona o pravnem postopku.
- 33 To ugotovitev poleg tega potrjujejo cilji zadevne uredbe.
- 34 Glede tega je namreč treba poudariti, da je cilj te uredbe, kot je razvidno iz uvodne izjave 2, sicer res boljše in hitrejše pošiljanje sodnih pisanj med državami članicami (glej v tem smislu sodbo z dne 8. maja 2008 v zadevi Weiss und Partner, C-14/07, ZOdl., str. I-3367, točka 46, in zgoraj navedeno sodbo Roda Golf & Beach Resort, točka 54).
- 35 Vendar se ti cilji, kot je Sodišče že presodilo, ne smejo dosegati tako, da se njihovim naslovnikom, ki imajo pravico do poštenega sojenja, določeno v členu 47, drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in členu 6(1) Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, podpisane v Rimu 4. novembra 1950, kakor koli omejuje pravica do obrambe (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Weiss und Partner, točka 47).
- 36 S tega vidika je, kot poudarja generalni pravobranilec v točkah 46 in 47 sklepnih predlogov, izrecni cilj več določb Uredbe št. 1393/2007 uskladiti učinkovitost in hitrost pošiljanja sodnih pisanj z zahtevo po ustreznem varstvu pravice njihovih naslovnikov do obrambe, in to med drugim z zagotovitvijo dejanskega prejema teh pisanj.

- 37 Zlasti člena 4(3) in 5(1) te uredbe, razlagana glede na njeno uvodno izjavo 12, zahtevata, da se sodna pisanja vročijo s standardnim obrazcem in da je ta preveden v jezik, ki ga naslovnik razume, ali v uradni jezik zaprosene države članice, ali če je v tej državi članici več uradnih jezikov, v uradni jezik ali enega od uradnih jezikov kraja, kjer je treba opraviti vročitev.
- 38 Poleg tega člen 14 Uredbe št. 1393/2007 vsem državam članicam, ki so se odločile za uporabo poštnih storitev, nalaga, da vročijo sodna pisanja s priporočenim pismom z vročilnico.
- 39 Z enakega vidika člen 19(1) te uredbe sodišču izvirne države članice nalaga, da prekine postopek, če se toženec ne spusti v postopek, dokler se ne ugotovi, da je bilo pisanje, na podlagi katerega se začne postopek, vročeno dovolj zgodaj na način, ki je predpisan po pravu zaprosene države članice, ali da je bilo to pisanje dejansko dostavljeno tožencu ali je bilo dostavljeno na naslov, na katerem ima toženec stalno prebivališče, na drug način, predviden s to uredbo, dovolj zgodaj, da si je toženec lahko pripravil obrambo.
- 40 V tem kontekstu je treba ugotoviti, da se mehanizem fiktivne vročitve, kot ga določa člen 1135⁵ zakona o pravnem postopku, izkaže za nezdružljiv z doseganjem cilja varstva pravice do obrambe, ki mu sledi Uredba št. 1393/2007.
- 41 Kot poudarja generalni pravobranilec v točkah od 52 do 54 sklepnih predlogov, ta mehanizem dejansko odvzame ves praktični pomen pravici naslovnika sodnega pisanja, katerega stalno ali običajno prebivališče ni v državi članici, v katerem teče postopek, da mu je to pisanje dejansko dostavljeno, in to zlasti zato, ker mu nista zagotovljena niti dovolj zgodnja seznanitev s sodnim pisanjem, da si lahko pripravi obrambo, niti njegov prevod.
- 42 Glede na vse te preudarke je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(1) Uredbe št. 1393/2007 razlagati tako, da nasprotuje zakonodaji države članice, kot je obravnavana v postopku v glavni stvari, ki določa, da se sodna pisanja, naslovljena na stranko s stalnim ali običajnim prebivališčem v drugi državi članici, vložijo v spis in s tem štejejo za vročena, če ta stranka ni določila pooblaščenca za sprejemanje pisanj s prebivališčem v prvi državi, v kateri teče sodni postopek.

Stroški

- 43 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 1(1) Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 je treba razlagati tako, da nasprotuje zakonodaji države članice, kot je obravnavana v postopku v glavni stvari, ki določa, da se sodna pisanja, naslovljena na stranko s stalnim ali običajnim prebivališčem v drugi državi članici, vložijo v spis in s tem štejejo za vročena, če ta stranka ni določila pooblaščenca za sprejemanje pisanj s prebivališčem v prvi državi, v kateri teče sodni postopek.

Podpisi